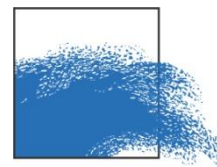

KONINKLIJK BELGISCH INSTITUUT VOOR NATUURWETENSCHAPPEN

OPERATIONELE DIRECTIE NATUURLIJK MILIEU

BEHEERSEENHEID MATHEMATISCH MODEL VAN DE NOORDZEE

Ontwerp van gemotiveerde conclusie over de aanvraag van DC Industrial NV, Alzagri NV en Belmagri NV voor de exploitatie en exploratie van zand in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België, voorgelegd aan de Raadgevende Commissie

Deze gemotiveerde conclusie werd opgesteld door:

Brigitte Lauwaert, Jan Haelters, Mia Devolder, Robin Brabant, Francis Kerckhof en Dries Van den Eynde

Mei 2019

BMM

Vautierstraat 29

B-1000 Brussel

België

Inhoudstafel

1. INLEIDING.....	3
2. JURIDISCHE ACHTERGROND	4
3. ONTGONNEN HOEVEELHEDEN ZAND.....	10
4. BEOORDELING VAN DE MILIEU-EFFECTEN PER ONDERDEEL: INGEDIENDE MERS	11
5. KLIMAAT EN ATMOSFEER	12
6. HYDRODYNAMICA EN SEDIMENTOLOGIE	12
7. GELUID.....	13
8. RISICO EN VEILIGHEID	14
9. SCHADELIJKE STOFFEN.....	14
10. BENTHOS EN VIS	15
11. ZEEZOOGDIEREN.....	15
12. (ZEE)VOGELS EN VLEERMUIZEN.....	16
13. INTERACTIE MET ANDERE MENSELIJKE ACTIVITEITEN	16
14. ZEEZICHT.....	20
15. CULTUREEL ERFGOED	21
16. CUMULATIEVE EFFECTEN	21
17. MONITORING EN COÖRDINATIE.....	21
18. GRENSOVERSCHRIJDENDE EFFECTEN.....	21
19. PASSENDE BEOORDELING.....	22
20. PUBLIEKE CONSULTATIE.....	24
21. BESLUIT	26
22. REFERENTIES	27
23. BIJLAGEN	28

Lijst van afkortingen

BaZ	Berichten aan Zeevarenden
BNZ	Belgisch Deel van de Noordzee
BMM	Beheerseenheid van het Mathematisch Model van de Noordzee
BS	Belgisch Staatsblad
D	Descriptor (in het kader van de MSFD)
FOD	Federale Overheidsdienst
GES	Goede milieutoestand / Good Environmental Status
IHD	Instandhoudingsdoelstelling
KB	Koninklijk Besluit
KBIN	Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen
KB VEMA	Koninklijk Besluit van 7 september 2003 houdende de procedure tot vergunning en machtiging van bepaalde activiteiten in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België
KRW	Kaderrichtlijn Water
MB	Ministerieel Besluit
MER	Milieueffectenbeoordelingsrapport
MMM wet	Wet ter bescherming van het mariene milieu van 20 januari 1999
MRCC	Maritiem Reddings- en Coördinatiecentrum
MRP	Mariene Ruimtelijk Plan
MSFD	Marine Strategy Framework Directive – Kaderrichtlijn Mariene Strategie
SBZ-V	Speciale Beschermingszone voor vogels
UxO	Unexploded Ordnance (verloren springstoffen/mijnen/bommen/munitie)

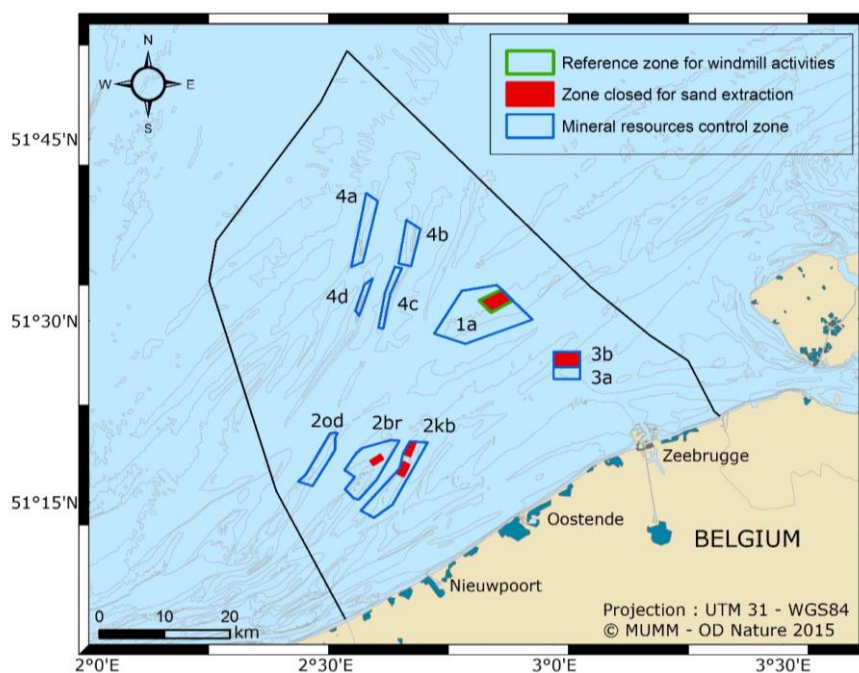
1. Inleiding

1.1 Aanvraag

Drie leden van de Federatie van Invoerders en Producenten van Gebaggerde Zeegranulaten (Zeegra vzw), met name:

- Alzagri nv met maatschappelijke zetel te Lodewijk Coiseaukaai 156, 8000 Brugge;
- Belmagri nv met maatschappelijke zetel te Geistingen 102, 3640 Kinrooi;
- DC Industrial nv met maatschappelijke zetel te Gachardstraat 88, bus 12, 1050 Brussel;

hebben op 20 december 2018, bij de FOD Economie een aanvraag ingediend voor een verlenging (Alzagri) of een verlenging en uitbreiding (Belmagri en DC Industrial) van bestaande exploitatieconcessies voor zandwinning op het Belgisch continentaal plat binnen de sectoren 1, 2, 3 en 4. Gelijktijdig en conform de wetgeving (KB van 21 oktober 2018¹) werd bij de Beheerseenheid van het Mathematisch Model van de Noordzee (BMM) een milieueffectbeoordelingsrapport (hieronder verder aangeduid als MER), vroeger milieueffectenrapport genoemd, ingediend (ARCADIS, 2016) voor de zones 1, 2 en 3 en een MER voor zone 4 (IMDC, 2010). De sectoren zijn weergegeven in figuur 1.

Figuur 1. Controlezones zandextractie en gesloten zones.

1.2 Procedureverloop

De ontginning van zand of grind op zee vereist een concessie. Deze kan, cfr het KB van 21 oktober 2018, bekomen worden door een MER, het ingevulde formulier 'Aanvraag concessie zandwinning' en zijn bijlagen (concessieaanvraag) gelijktijdig in te dienen bij de BMM en de FOD Economie.

¹ KB van 21 oktober 2018 houdende de regels betreffende de milieueffectenbeoordeling in toepassing van de wet van 13 juni 1969 inzake de exploratie en exploitatie van niet-levende rijkdommen van de territoriale zee en het continentaal plat

De concessieaanvraag en het MER worden voor raadpleging voorgelegd aan het betrokken publiek.

Na ontvangst van de aanvraag, inclusief het MER, wordt die onderzocht door de BMM en eventuele bijkomende experts van de Operationele Directie Natuurlijk Milieu van het KBIN. Indien nodig worden bijkomende gegevens gevraagd, worden bijkomende studies uitgevoerd en wordt bijkomende literatuur of wetgeving geconsulteerd. De beoordeling wordt opgenomen in een gemotiveerde conclusie, die bestaat uit een advies over de aanvaardbaarheid van de activiteit, de bijzondere voorwaarden waaronder de activiteit aanvaardbaar is, bepalingen inzake monitoring, de compensatie in milieuvoordelen die aangewezen is voor de nadelige effecten van de activiteit en voor zover van toepassing, de passende beoordeling.

De gemotiveerde conclusie houdt tevens rekening met de standpunten, bezwaren en opmerkingen die werden ontvangen na de publieke consultatie.

Het ontwerp van gemotiveerde conclusie wordt door de BMM voorgelegd aan de raadgevende Commissie belast met de coördinatie tussen de administraties die betrokken zijn bij de exploratie en de exploitatie van het continentaal plat en van de territoriale zee. Daarna wordt de gemotiveerde conclusie overgemaakt aan de minister bevoegd voor het mariene milieu, die op zijn beurt een bindend advies overmaakt aan de federale minister van Economie.

Gezien een deel van de activiteit gesitueerd is in of in de omgeving van Natura 2000-gebieden omvat deze beoordeling eveneens de ‘passende beoordeling’ (cfr. art. 15, §5 van het KB van 27 oktober 2016²). Dergelijke beoordeling evalueert of projecten of plannen al dan niet mogelijke significante effecten hebben op beschermde soorten en habitattypes in die gebieden.

De aanvragen werden ingediend op 20 december 2018. De BMM heeft voor alle aanvragen de volledigheid en de afdoendheid van het MER onderzocht, overeenkomstig artikel 11 van het KB van 21 oktober 2018, en heeft op 20 december de minister bevoegd voor de Noordzee positief geadviseerd over de volledigheid en de afdoendheid van de aanvragen, mits de voorwaarde dat Zeegra nv begin 2019 de MER aanvult met de passende beoordeling voor Zone 2. De aanvragen waren beschikbaar voor publieke consultatie van 9 februari 2019 tot en met 10 maart 2019.

Het ontwerp van gemotiveerde conclusie wordt besproken tijdens de vergadering van de Raadgevende Commissie op 18 juni 2019.

2. Juridische achtergrond

Enkel de recentste nationale en internationale wetgeving en deze die van specifiek belang is voor deze gemotiveerde conclusie wordt hier ter verduidelijking meegegeven. Het MER is volledig, met uitzondering van de wetgeving die na de datum van het opstellen van het MER uit 2016 (Arcadis, 2016) werd gepubliceerd.

2.1 Reglementering zand- en grindwinning op zee

De regelgeving m.b.t. zandwinning wordt uitvoerig weergegeven op de website van de fod economie³, met onder meer .

² KB van 27 oktober 2016 betreffende de procedure tot aanduiding en beheer van de mariene beschermde gebieden

³ https://economie.fgov.be/nl/themas/ondernemingen/specifieke-sectoren/zandwinning-op-zee/zand-en-grindwinning-op-zee-1#_msocom_1

Het baggeren van zeezand in het Belgische deel van de Noordzee wordt streng gecontroleerd door de federale overheid en is geregeld bij de wet van 13 juni 1969⁴. Met deze die wet en de daaropvolgende koninklijke besluiten⁵ werd de ontginning van zeezand en -grind in het Belgische deel van de Noordzee op een duurzame wijze geregeld. De concessies zijn onderworpen aan een strikte reglementering en minstens één keer per jaar komt er een Raadgevende Commissie samen. Deze commissie coördineert de administraties die betrokken zijn bij het beheer van de zand- en grindontginning.

De belangrijkste regels zijn:

- De totale ontginningsdiepte mag niet dieper gaan dan 5 m beneden de bodemligging. Indien uit onderzoek blijkt dat deze diepte wordt overschreden, kan een bepaalde zone gesloten worden voor ontginning;
- In de controlezones mag door alle concessiehouders samen maximaal een volume van 15 miljoen m³ ontgonnen worden gespreid over een periode van 5 jaar. De minister legt jaarlijks, op voorstel van de Raadgevende Commissie, het maximaal toegestane jaarlijkse exploitatievolume per concessiehouder vast. Aan nieuwe concessies wordt een minimum ontginningsvolume van 100.000 m³/jaar per concessie toegekend;
- De ontginning van zand en grind mag enkel gebeuren met ontginningsvaartuigen van het type “sleehopperzuiger”. In controlezone 3 is echter ook het gebruik van ontginningsvaartuigen van het type “steekhopperzuiger” toegestaan;
- De ontginning moet gebeuren over een aaneensluitend gebied in lagen van maximaal 0,5 m;
- Tijdens de ontginning moet het ontginningsvaartuig een gemiddelde snelheid ten opzichte van de zeebodem aanhouden die groter is dan 0,5 knoop;
- Indien verschillende ontginningsvaartuigen in elkaars nabijheid werken, moet men tijdens de ontginning steeds een minimumafstand van 500 meter tussen de vaartuigen behouden.

2.2 Wetgeving natuur en marien milieu

Naast de in het MER vermelde wetgeving m.b.t. natuur en marien milieu is onderstaande wetgeving, (gepubliceerd na finalisering van het MER) eveneens van toepassing:

- Koninklijk besluit van 27 oktober 2016 betreffende de procedure tot aanduiding en beheer van de mariene beschermde gebieden;
- Ministerieel besluit van 2 februari 2017 betreffende de aanname van instandhoudingsdoelstellingen voor de mariene beschermde gebieden;
- KB van 21 oktober 2018 houdende de regels betreffende de milieueffectenbeoordeling in toepassing van de wet van 13 juni 1969 inzake de exploratie en exploitatie van niet-levende rijkdommen van de territoriale zee en het continentaal plat (zie bijlage 1).

2.2.1 Wet ter bescherming van het mariene milieu (MMM wet)

In de MMM wet worden algemene bepalingen opgenomen m.b.t. het voorkomen van verontreiniging,

⁴ Wet van 13 juni 1969 inzake de exploratie en de exploitatie van niet-levende rijkdommen van de territoriale zee en het continentaal plat

⁵ KB van 21 oktober 2018 houdende de regels betreffende de milieueffectenbeoordeling in toepassing van de wet van 13 juni 1969 inzake de exploratie en exploitatie van niet-levende rijkdommen van de territoriale zee en het continentaal plat; KB van 19 april 2014 tot wijziging van verscheidene koninklijke besluiten betreffende de exploratie en exploitatie van minerale en andere niet-levende rijkdommen in de territoriale zee en op het continentaal plat; KB van 21 oktober 2018 houdende de reges betreffende de milieueffectenbeoordeling in toepassing van de wet van 13 juni 1969

noodmaatregelen m.b.t. scheepvaart en verontreiniging en m.b.t. vergunningen en machtigingen op zee. De bepalingen m.b.t. vergunningen en machtigingen, en m.b.t. milieu-effectenbeoordeling gelden niet voor zandwinning (Art. 25 en 28). Specifiek voor zandwinning geldt artikel 79, dat verwijst naar de wet van 13 juni 1969 inzake het continentaal plat van België, en dit aanvult met bepalingen over milieu-effectenbeoordeling van deze activiteit, met een verwijzing naar het onderwerpen van de exploratie en de exploitatie aan een continu onderzoek naar de invloed op de sedimentafzettingen en op het mariene milieu en naar een vergoeding voor dit onderzoek, en naar het instellen van een raadgevende commissie om de coördinatie te verzekeren tussen de administraties die betrokken zijn bij het beheer van de exploratie en de exploitatie van het continentaal plat en de territoriale zee. Dit artikel stelt eveneens dat, indien uit het continu onderzoek blijkt dat de betrokken activiteiten onaanvaardbare nadelige gevolgen voor de sedimentafzettingen of voor het mariene milieu hebben, de concessie of machtiging geheel of gedeeltelijk kan opgeheven of geschorst worden.

2.2.2 Kaderrichtlijn mariene strategie (Marine Strategy Framework Directive)

De Kaderrichtlijn Mariene Strategie (MSFD)⁶ bepaalt het kader waarin EU lidstaten de nodige maatregelen moeten nemen om een goede milieutoestand (GES) te houden of te bereiken tegen ten laatste 2020. De richtlijn reikt de lidstaten een reeks milieukenmerken en antropogene drukken aan die objectief gemeten moeten worden. Deze kaderrichtlijn werd omgezet in de Belgische wetgeving met het KB van 23 juni 2010 betreffende de mariene strategie voor de Belgische zeegebieden.

De Richtlijn deelt het ecosysteem op in elf 'beschrijvende elementen' (Descriptoren; 'D') die onderling samenhangen. Voor elk van deze beschrijvende elementen werden specifieke (algemene) doelstellingen voor een goede milieutoestand vastgelegd. Om de doelstelling te halen, werden (op nationaal vlak) evaluatiecriteria en bijhorende indicatoren vastgelegd (Belgische staat, 2012; 2018). Gezien het moment van indienen van deze aanvragen is Belgische Staat (2012) geldig, hoewel de wijzigingen die doorgevoerd werden in 2018 (Belgische Staat, 2018) niet tot andere conclusies zouden leiden in dit geval.

Voor dit dossier zijn mogelijk de beschrijvende elementen D1, D3, D6, D7 en D11, met hun evaluatiecriteria, van toepassing:

- D1: De biologische diversiteit wordt behouden. De kwaliteit en het voorkomen van habitats en de verspreiding en dichtheid van soorten zijn in overeenstemming met de heersende fysiografische, geografische en klimatologische omstandigheden.
- D3: Populaties van alle commercieel geëxploiteerde soorten vis en schaal- en schelpdieren blijven binnen veilige biologische grenzen, en vertonen een opbouw qua leeftijd en omvang die kenmerkend is voor een gezond bestand.
- D6: Integriteit van de zeebodem is zodanig dat de structuur en de functies van de ecosystemen gewaarborgd zijn en dat met name bentische ecosystemen niet onevenredig worden aangetast.
- D7: Doelstellingen m.b.t. hydrografische omstandigheden, waaronder hydrografische wijzigingen van de zeebodems en de waterkolom, en de ruimtelijke omvang van ieder bentisch habitattypen dat negatieve effecten ondergaat.
- D8: Concentraties van vervuilende stoffen zijn zodanig dat geen verontreinigingseffecten

⁶ Richtlijn 2008/56/EG van het Europees Parlement en de Raad van 17 juni 2008 tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het beleid ten aanzien van het mariene milieu (kaderrichtlijn mariene strategie)

optreden.

- D11: De toevoer van energie, waaronder onderwatergeluid, is op een niveau dat het mariene milieu geen schade berokkent.

In Belgische Staat (2012) wordt een beschrijving en beoordeling gemaakt van de milieutoestand, met inbegrip van de milieu-effecten van menselijke activiteiten en een socio-economische analyse. Er werd tevens een GES bepaald die men wil verwezenlijken, samen met milieudoelen en bijhorende indicatoren. Het Belgische monitoringprogramma dat op 26 september 2014 aan de Europese Commissie bezorgd werd, en vanaf 1 januari 2015 operationeel is, blijft hier actueel, gezien het nog niet aangepast werd cfr. de nieuwe doelstellingen in Belgische Staat (2018; update van de beschrijving en beoordeling van de milieutoestand). Het monitoringprogramma dient voor de beoordeling van de milieutoestand van de Belgische mariene wateren op basis van de in bijlage III van de richtlijn opgenomen indicatieve lijst van elementen en op basis van de in bijlage V opgenomen lijst, en in het licht van de in artikel 10 vastgestelde milieudoelen (Belgische Staat, 2012).

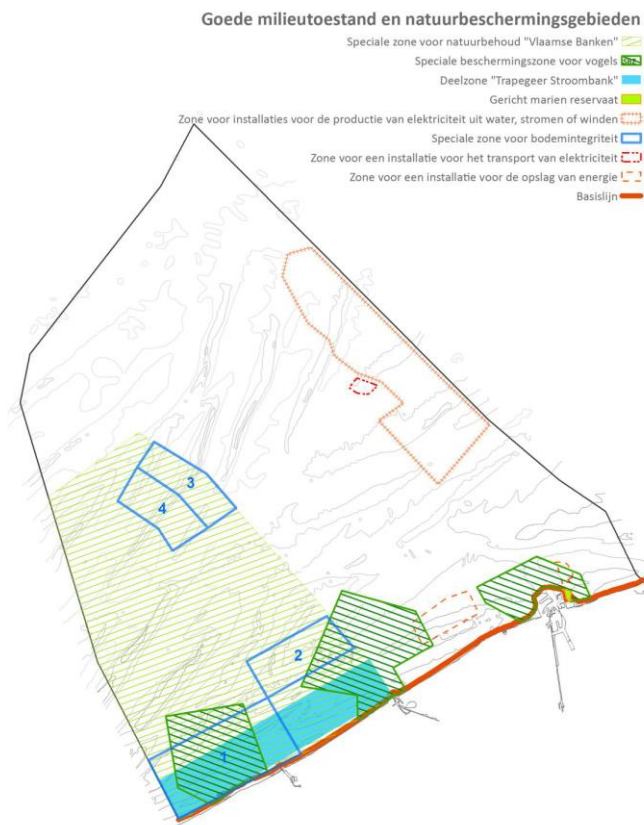
2.2.3 Kaderrichtlijn Water

De Europese Kaderrichtlijn Water (KRW)⁷ stelt een kader voor de bescherming van landoppervlaktewater, overgangswater, grondwater en kustwateren. De elementen van de KRW worden hier niet verder behandeld, gezien ze, waar relevant in de concessies, verder uitgewerkt werden binnen het kader van de MSFD en de MMM wet.

2.2.4 Relevante Habitat- en Vogelrichtlijngebieden in België

In figuur 2 worden de Vogel- en Habitatrichtlijngebieden weergegeven die door België aangewezen, en door Europa bekrachtigd werden (Figuur 2). Van de voorziene zones voor de exploitatie en exploratie van zand overlapt enkel zone 2 met het Habitatrichtlijngebied de Vlaamse Banken, dat aangeduid werd voor habitattypes 1110 (ondiepe zandbanken) en 1170 (grindbedden en Schelpkokerworm (*Lanice conchilega*) aggregaties).

⁷ Richtlijn 2000/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2000 tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid

Figuur 2. Speciale zone voor natuurbehoud en speciale beschermingszones voor vogels (MRP 2014-2020).

2.2.5 Marien Ruimtelijk Plan (2014 – 2020)

De wet van 20 juli 2012 wijzigt de wet van 20 januari 1999 ter bescherming van het mariene milieu in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België. Concreet werden aan de wet de bepalingen bijgevoegd die het mogelijk maken om een mariene ruimtelijke planning te kunnen invoeren in de Belgische zeegebieden. Het KB van 20 maart 2014 tot vaststelling van het Marien Ruimtelijk Plan (MRP) voorziet in zones bestemd voor diverse toepassingen, waaronder de winning van zand⁸. Zand- en grindontginning is enkel mogelijk in een aantal bij wet vastgelegde gebieden, controlezones genoemd. Om zand en/of grind te mogen ontginnen is een specifieke concessie nodig. Voor de gevallen cfr. aangevraagd is een gewone concessie van kracht: die is enkel geldig in de controlezones en het maximum volume is beperkt tot 100.000 m³/maand.

De looptijd van een concessie is 10 jaar en jaarlijks legt de minister van Economie het maximum te ontginnen volume vast op basis van het advies van de raadgevende Commissie aangaande zand- en grindwinning.

2.3 Wetgeving energie, elektriciteit (economische zaken; kabels en leidingen)

M.b.t. veiligheidsmaatregelen inzake de oprichting en de exploitatie van installaties voor vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen bestaat een specifieke regelgeving (KB van 19 maart 2017). Die regelgeving is vooral bedoeld voor het plaatsen van nieuwe kabels of het

⁸ Zie de bijlagen aan het MRP: zie www.health.belgium.be/nl/milieu/zeeen-oceanen-en-antarctica/noordzee-en-oceanen/mariene-ruimtelijke-planning, Bijlage 1: Ruimtelijke Analyse van de Belgische zeegebieden.

uitvoeren van baggerwerken en ontginning van zand en grind.

Artikel 24 van het KB stelt dat:

Offshore vervoersleidingen mogen in de grond worden ingegraven of met of zonder bedekking op de zeebodem worden gelegd. Onverminderd de scheepvaart- en zeevisserijactiviteiten wordt er aan weerskanten van de offshore vervoersinstallaties een beschermingsgebied van 1.000 m gemeten vanaf de as van de leiding gecreëerd. Elk van beide beschermingsgebieden wordt op zijn beurt verdeeld in twee zones die elk 500 m breed zijn. De eerste zone, gemeten vanaf de leidinggas, wordt, behoudens afwijking van de minister overeenkomstig artikel 79 en met voorafgaande en schriftelijke instemming van de houder van de vervoersvergunning, voorbehouden om uitsluitend te worden bestemd voor de activiteiten van exploitatie en onderhoud door de houder van de vergunning. In de tweede zone kunnen er, met de voorafgaande en schriftelijke instemming van de houder van de vervoersvergunning, vaste statische constructies worden toegelaten zoals leidingen, vermogens- en telecommunicatiekabels, installaties voor de opwekking van elektriciteit door middel van wind, waterkracht of zeegolven en kunstmatige eilanden die geen enkele invloed hebben op de stabiliteit van de zeebodem.

Dit wordt ook zo bepaald in de bijlagen aan het MRP (2014-2020).

Annex 2.2.1. van het KB van 12 maart 2002 betreffende de nadere regels voor het leggen van elektriciteitskabels die in de territoriale zee of het nationaal grondgebied binnenkomen of die geplaatst of gebruikt worden in het kader van de exploratie van het continentaal plat, de exploitatie van de minerale rijkdommen en andere niet-levende rijkdommen daarvan of van de werkzaamheden van kunstmatige eilanden, installaties of inrichtingen die onder Belgische rechtsmacht vallen, stelt dat:

Om het risico op beschadiging van de elektriciteitskabel zoveel mogelijk te beperken, wordt een beschermde zone van 250 meters gecreëerd; die zone bevindt zich aan weerszijden van de kabel. In die zone mag (1) mag geen enkel anker worden uitgeworpen; en (2) mag geen enkele activiteit, buiten de aanleg van een andere kabel volgens de voorwaarden van dit besluit, plaatsvinden die risico's voor de elektriciteitskabel kan opleveren.

2.4 Erfgoed

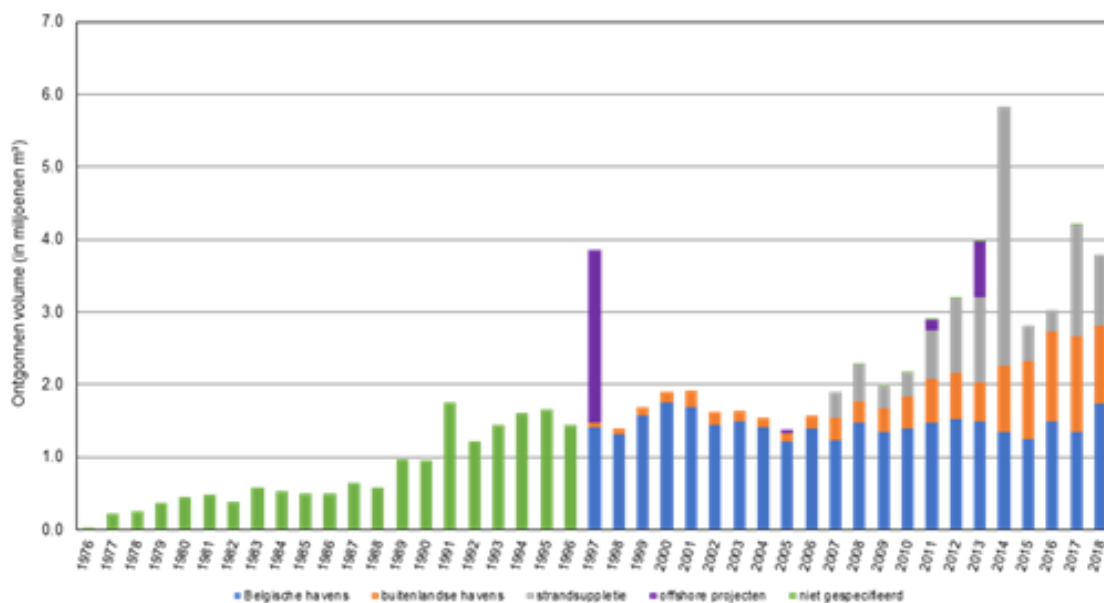
Het United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO) Verdrag van 2 november 2001 ter bescherming van cultureel erfgoed onder water is in voege sinds 2 januari 2009 en werd op 5 augustus 2013 door België geratificeerd (BS 25/10/2013). Voor het Belgisch deel van de Noordzee (BNZ) geeft de wrakkenwet van 4 april 2014 en het KB betreffende de bescherming van het cultureel erfgoed onder water van 25 april 2014 uitvoering aan de ratificatie van dit verdrag. De wet van 4 april 2014 beschermt het marien erfgoed in de exclusieve economische zone en het continentaal plat dat al meer dan 100 jaar onder water zit. In de territoriale zee wordt ook het erfgoed jonger dan 100 jaar beschermd.

2.5 Besluit juridische achtergrond

De aanvragen van DC Industrial NV, Alzagri NV en Belmagri NV worden behandeld in het kader van een compleet en gepast federaal rechtstelsel dat rekening houdt met de Europese regelgeving inzake natuurbehoud. De BMM concludeert dat er a-priori geen juridische noch beleidsmatige beperkingen zijn voor de exploratie en exploitatie van zand.

3. Ontgonnen hoeveelheden zand

De totale ontgonnen hoeveelheden zand per jaar in het verleden worden weergegeven in figuur 3.

Figuur 3. De evolutie van de ontginning van mariene aggregaten per jaar tussen 1977 en 2018 in het Belgisch deel van de Noordzee (FOD Economie, Dienst Continentaal Plat)

De door de aanvragers ontgonnen volumes voor de jaren 2009 tot en met 2018 zijn opgenomen in tabellen 1, 2 en 3.

Tabel 1. Overzicht van de ontgonnen hoeveelheden (m³) door Alzagri nv

Jaar	Zone 1, 2 en 4	Zone 3
2009	153.774	0
2010	103.715	0
2011	155.343	0
2012	121.455	0
2013	105.735	0
2014	80.634	0
2015	62.981	0
2016	76.295	2.480
2017	91.510	10.068
2018	86.462	4.828
Totaal	1.037.904	17.376

Tabel 2. Overzicht van de ontgonnen hoeveelheden (m³) door Belmagri nv

Jaar	Zone 1, 2 en 4	Zone 3
2009	63.927	0
2010	152.423	0

Jaar	Zone 1, 2 en 4	Zone 3
2011	172.689	0
2012	92.211	0
2013	170.480	0
2014	47.866	0
2015	33.925	0
2016	35.819	0
2017	26.954	0
2018	17.525	0
Totaal	813.819	0

Tabel 3. Overzicht van de ontgonnen hoeveelheden (m³) door DC Industrial nv

Jaar	Zone 1, 2 en 4	Zone 3
2009	-	-
2010	151.521	0
2011	277.882	2.508
2012	442.458	0
2013	465.628	4.705
2014	408.446	22.929
2015	436.447	42.937
2016	536.617	51.263
2017	496.601	145.167
2018	496.464	129.202
Totaal	3.712.064	398.711

4. Beoordeling van de milieu-effecten per onderdeel: ingediende MERs

In 2016 werd een MER ingediend voor zones 1, 2 en 3 (Arcadis, 2016). Daarnaast werd in 2010 een MER ingediend voor zone 4 (IMDC, 2010).

Het ingediende MER voor zones 1, 2 en 3 is, samen met de bijkomende informatie uit de studiedag in 2017 (Degrendele & Vandenreyken, 2017) recent en zeer volledig, en het is niet opportuun om de inhoud hier systematisch over te nemen of samen te vatten. Waar andere conclusies zijn, of waar bijkomende informatie beschikbaar is, zal dit hieronder weergegeven worden.

De meeste informatie in het MER voor zones 1, 2 en 3 is, samen met de informatie uit de studiedag van 2017, eveneens relevant en geldig voor zone 4, gezien de milieu-effecten gelijkaardig zijn, de weergegeven informatie meestal niet plaatsgebonden is (generiek). Bovendien zijn de inhoud en de conclusies van het MER voor zone 4 grotendeels nog relevant en geldig. Bijgevolg is het ook voor zone 4 niet opportuun om de informatie uit de MER's te herhalen of samen te vatten. Ook hier verwijzen

we, waar mogelijk, naar de ingediende rapporten en de niet-technische samenvatting en de aanvullingen in het verslag van de studiedag (Degrendele & Vandenreycken, 2017) dat een weergave is van de belangrijkste resultaten van de monitoring.

5. Klimaat en atmosfeer

De informatie in de ingediende MER's is zeer uitgebreid en voldoende. Er is geen bijkomende informatie beschikbaar, en de BMM gaat akkoord met de conclusies. De effecten van de bijkomende uitstoot van klimaatgassen is gekend en goed beschreven, en de uitstoot maakt deel uit van de uitstoot veroorzaakt door scheepvaart.

5.1 Voorwaarden

De BMM heeft geen specifieke voorwaarden voor dit onderdeel.

5.2 Aanbevelingen

De BMM beveelt aan dat de uitstoot van broeikasgassen zoveel mogelijk beperkt wordt door een optimale planning van de zandwinning, een optimaal technisch onderhoud van de vaartuigen en het optimale gebruik van de gewonnen aggregaten.

5.3 Monitoring

De BMM vraagt geen bijkomende monitoring voor dit onderdeel (zie hoofdstuk 17).

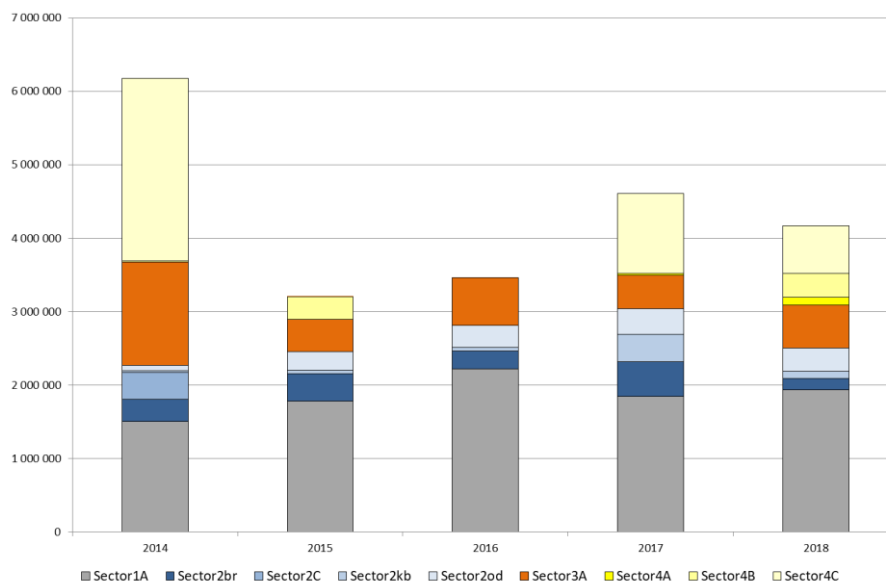
6. Hydrodynamica en sedimentologie

De informatie in de ingediende MER's m.b.t. de invloed op hydrodynamica, turbiditeit en sedimentologie is zeer uitgebreid en voldoende. De BMM gaat akkoord met de conclusies uit het MER van 2016, die ook voor zone 4 gelden. In Figuur 4 wordt een overzicht gegeven van de ontgonnen hoeveelheden per zone (update van de informatie in het MER).

Zandwinning heeft effecten op de bathymetrie, wat leidt tot verstoorde morfologie en dynamiek van mobiel sediment. Dit kan leiden tot veranderde stromingspatronen en een wijziging in sedimentatie. De effecten van het verder zetten van zandwinning blijft echter beperkt en niet betekenisvol.

De verhoging van de turbiditeit is bij zandwinning beperkt in ruimte en tijd. De effecten van een verhoogde turbiditeit, en eventuele sedimentatie in gebieden met harde substraten, zijn niet goed gekend, en worden onderzocht in de bijkomende - niet wettelijk voorziene - monitoring voor zone 4 via het MOZ₄ project.

De hoeveelheid gewonnen zand per zone en per vaartuig wordt gemonitord door middel van een black box systeem, naast het officiële register van Economische Zaken.

Figuur 4. Zandextractie (in m³) tussen 2014 en 2018 in de verschillende exploitatiegebieden (resultaten van de Black Box monitoring, inclusief zandextractie voor kustverdediging; uit Van den Branden et al., 2019)

6.1 Voorwaarden

De BMM heeft geen specifieke bijkomende voorwaarden voor dit onderdeel, buiten deze die reeds vastliggen in de wetgeving en in de bestaande voorwaarden voor de concessies.

6.2 Aanbevelingen

De BMM heeft geen specifieke aanbevelingen voor dit onderdeel.

6.3 Monitoring

De BMM vraagt geen bijkomende monitoring voor dit onderdeel (zie hoofdstuk 17).

7. Geluid

De informatie in de ingediende MER's is zeer uitgebreid en voldoende. Er is geen bijkomende informatie, en de BMM gaat akkoord met de conclusies. De milieudoelen (Belgische staat, 2012; ongeveer ongewijzigd overgenomen in Belgische Staat, 2018) m.b.t. impuls geluid zullen niet overschreden worden, en, gezien het een bestaande activiteit betreft, wordt geen stijgende trend van het omgevingsgeluid onder water verwacht door het verder zetten van deze activiteit.

7.1 Voorwaarden

De BMM heeft geen specifieke voorwaarden voor dit onderdeel.

7.2 Aanbevelingen

De BMM heeft geen aanbevelingen voor dit onderdeel.

7.3 Monitoring

De BMM vraagt geen bijkomende monitoring voor dit onderdeel; dit onderwerp is reeds gedekt door eigen monitoring van OD Natuur.

8. Risico en veiligheid

Dit hoofdstuk behandelt de te verwachten effecten van de activiteit op het mariene milieu ten gevolge van defecten, ongevallen en verlies van materieel, maar het beperkt zich niet tot dit onderwerp en behandelt ook de effecten op mens en materiële goederen. Effecten van schadelijke stoffen worden in het volgende hoofdstuk behandeld.

Er wordt slechts een beperkt bijkomend (nautisch) risico verwacht als gevolg van de activiteit op zee. De BMM gaat ervan uit dat de geëigende procedures gevolgd worden m.b.t. communicatie van de activiteit, de signalisatie (verlichting) en de algemeen geldende regels voor de scheepvaart, en dat de voorschriften van de bevoegde instanties inzake scheepvaartveiligheid door de houder van de concessie nageleefd worden.

In het bijzonder voor zandwinning zijn de voorschriften voor het behandelen van in zee opgeviste mijnen en explosieven belangrijk: zie BaZ 2019-1, 1/10 (en updates) uitgegeven door het Agentschap Maritieme dienstverlening en kust (www.vlaamshydrografie.be).

8.1 Voorwaarden

De BMM heeft geen voorwaarden voor dit onderdeel, maar wijst op de uitvoerige wetgeving m.b.t. zandwinning, maar ook op meer algemene wetgeving, waaronder de voorschriften m.b.t. scheepvaart en deze opgenomen in het MRP. We willen ook in het bijzonder verwijzen naar de voorschriften m.b.t. UxO, zoals opgenomen in BaZ1.

8.2 Aanbevelingen

Er zijn geen aanbevelingen voor dit onderdeel.

8.3 Monitoring

De BMM vraagt geen specifieke monitoring voor dit onderdeel.

9. Schadelijke stoffen

In het kader van de Wet ter bescherming van het mariene milieu (Art. 17), het OSPAR Verdrag-en het Akkoord van Bonn moet men ervoor zorgen dat geen schadelijke stoffen in de zeegebieden worden gebracht.

Er worden geen specifieke schadelijke stoffen in het milieu ingebracht door deze activiteit (zie ook hoofdstuk over veiligheid). Er wordt niet verwacht dat contaminanten zullen gemobiliseerd worden (zoals dat bijvoorbeeld mogelijk is bij baggeren in havens en storten van baggerspecie).

9.1 Voorwaarden

Incidentele lozingen dienen onmiddellijk gemeld te worden aan de aan de Nautische Dienstchef scheepvaartbegeleiding. Het gebruik van dispersanten bij incidentele lozing in de concessies is niet toegelaten.

9.2 Aanbevelingen

De BMM heeft geen specifieke aanbevelingen voor dit onderdeel.

10. Benthos en vis

De informatie in de ingediende MER's en de bijkomende informatie uit de studiedag (Degrendele & Vandenreycken, 2017) is zeer uitgebreid en voldoende. Er is geen bijkomende informatie, en de BMM gaat akkoord met de conclusies.

De fysische verstoring door zandwinning kan leiden tot wijzigingen in het bentische ecosysteem – dit echter op kleine schaal, gezien de beperkte oppervlakte bodem waar zandwinning plaatsvindt. Waar wijzigingen in de samenstelling van het sediment ontstaan, zullen zich wijzigingen voordoen in biota, in de eerste plaats in benthos en vis geassocieerd met bepaalde types sediment (vb. Zandspieringachtigen Ammodytidae). Tot op heden bleven de vastgestelde veranderingen beperkt.

Er blijft een leemte in de kennis voor wat betreft het mogelijke belang van de zone als paaiplaats voor zandspieringachtigen, omdat die met de klassieke monitoring methodes - sleepnetten – niet goed bemonsterd worden, met als gevolg een reëel risico op onderschatting van de stock. Het belang van deze soorten kan daardoor niet goed worden ingeschat. Zandspieringachtigen spelen een voorname rol in de voedselketen. Ze spelen een belangrijk rol als stapelvoedsel voor zeevogels (o.a. Pearson, 1968; Stienen et al., 2000). Zandspiering komt zeer veel voor op de zandbanken in het BNZ.

Aangezien de verzekering van de aanwezigheid van het stapelvoedsel voor hogere trofische niveaus een van de IHD's vormt onder de uitvoering van de Habitatrichtlijn (*De aanwezigheid van stapelvoedsel voor hogere trofische niveaus (zoals Zandspiering Ammodytes spp.) blijft gelijk of neemt toe*), dient dit aspect verder/ en beter opgevolgd te worden door middel van aangepaste methodes. Het voorkomen van zandspieringachtigen (Ammodytidae) kan ook vastgesteld worden aan de hand van de aanwezigheid van eitjes.

10.1 Voorwaarden

De BMM heeft geen bijkomende voorwaarden voor dit onderdeel.

10.2 Aanbevelingen

Belangrijke concentraties van zandspieringachtigen, en/of ei-afzettingen van deze soorten, worden vermeden.

10.3 Monitoring

De BMM vraagt geen bijkomende monitoring voor dit onderdeel boven deze reeds voorzien (zie hoofdstuk 17).

11. Zeezoogdieren

De informatie in de ingediende MER's is tamelijk uitgebreid en voor wat betreft de bruinvis voldoende. Bijkomend kan gesteld worden dat de aantallen zeehonden in Belgische wateren stijgen, maar zowel de gewone als de grijze zeehond komen zeer verspreid voor, en mogelijk vooral dicht bij de kust. De aantallen zeehonden zijn veel kleiner dan die van de bruinvis. De conclusies m.b.t. mogelijke verstoring voor bruinvis gelden ook voor de zeehonden. De BMM gaat akkoord met de conclusies.

11.1 Voorwaarden

De BMM heeft geen specifieke voorwaarden voor dit onderdeel.

11.2 Aanbevelingen

De BMM heeft geen specifieke aanbevelingen voor dit onderdeel.

12. (Zee)vogels en vleermuizen

De informatie in de MER's is toereikend. De te verwachten effecten op zeevogels, met name (1) de impact op de voedselbeschikbaarheid voor vogels, (2) de verhoogde turbiditeit en (3) de verstoring, worden voldoende besproken. De BMM gaat akkoord met de in het MER gemaakte conclusies. De effecten van beide voorgestelde scenario's op zeevogels worden als gering negatief beoordeeld.

Het lossen van de gewonnen mariene aggregaten kan mogelijk gebeuren in de havens van Oostende of Zeebrugge. Hierbij worden respectievelijk de speciale beschermingszone SBZ-V2 (bij Oostende) en SBZ-V3 (bij Zeebrugge) doorvaren. De scheepsbewegingen in het kader van deze activiteit worden slechts als gering negatief ingeschat, zoals dit ook in de passende beoordeling wordt geconcludeerd.

Er worden geen effecten op foeragerende en migrerende vleermuizen besproken, maar die worden ook niet verwacht.

12.1 Voorwaarden

De BMM stelt geen voorwaarden voor voor dit onderdeel.

12.2 Aanbevelingen

In het kader van deze activiteit is het nuttig om te verwijzen naar het koninklijk besluit van 2001 betreffende de soortenbescherming in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België dat stelt dat verstoring van exemplaren of groepen van de verschillende soorten zee-eenden, futen, duikers en eidereenden in het winterhalfjaar (1 november tot 30 april) in het bijzonder dient vermeden te worden.

13. Interactie met andere menselijke activiteiten

13.1 Inleiding

In de Belgische zeegebieden worden verschillende activiteiten uitgevoerd naast zandwinning. Deze omvatten visserij, scheepvaart, luchtvaart, baggeren en storten van baggerspecie, opwekken van energie uit wind, militaire activiteiten, transport van grondstoffen zoals gas, gebruik van telecommunicatie- en elektriciteitskabels, toerisme en recreatie, wetenschappelijk onderzoek. Het MRP bepaalt gedeeltelijk de zones waar bepaalde activiteiten kunnen plaatsvinden, terwijl andere activiteiten zoals visserij, toerisme en recreatie in vrijwel het volledige gebied beoefend kunnen worden. Het MRP bepaalt tevens de manier waarop zandwinning moet rekening houden met andere gebruikers.

Cfr. het MRP (2014-2020) is zandwinning niet mogelijk (ruimtelijk incompatibel):

- In locaties met kabels of pijpleidingen; de veiligheidsafstand ten opzichte van kabels bedraagt 250 meter en ten opzichte van pijpleidingen 1.000 meter;

- In locaties met andere infrastructuur (meetpalen,...);
- In internationaal vastgelegde hoofdroutes voor scheepvaart, inclusief de internationaal vastgelegde ankerplaatsen;
- In zones met staande netten (visserij);
- In bepaalde natuurbeschermingsgebieden. Afhankelijk van de instandhoudingsdoelen voor het natuurbeschermingsgebied kunnen bepaalde beperkingen worden opgelegd aan de ontginning. Het kan dan gaan om tijdelijke maatregelen afhankelijk van broed- of paaiseizoenen of het tijdelijk sluiten van een concessiezone wegens te grote milieu-impact (bodemwijziging).
- Op de Paardenmarkt;
- In zones met scheepswrakken.

Zand- en grindontginning is niet mogelijk tijdens (temporeel incompatibel):

- Militaire oefeningen (zand- en grindontginning is dan verboden in de oefenzone);
- Baggerwerken;
- Visserij.

13.2 Visserij

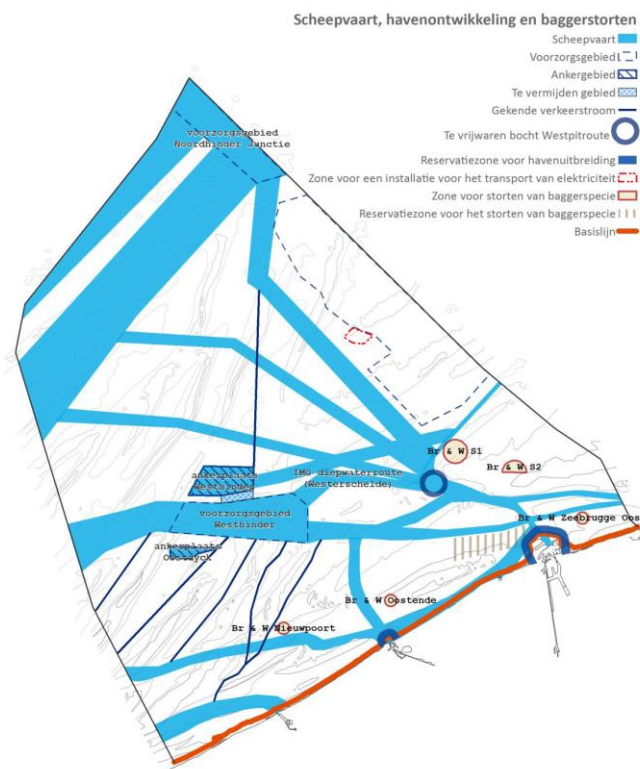
De voorwaarden voorzien in het MRP 2014-2020 zijn van toepassing. De effecten van het verder zetten van de activiteit is beperkt, en gelijkaardig aan de bestaande effecten. Monitoring van de effecten op visbestanden is voorzien.

13.3 Maricultuur

Er wordt geen effect verwacht op de maricultuur(proef)projecten.

13.4 Scheepvaart en luchtvaart

De voorwaarden voorzien in het MRP (2014-2020) zijn van toepassing. Er is geen overlap tussen de controlezones zandwinning en de belangrijkste scheepvaartroutes en ankergebieden (Figuur 5). Scheepvaart kan echter voorkomen binnen de controlezones.

Figuur 5. Scheepsroutes in het BNZ (MRP 2014-2020)

13.5 Baggeren en storten van baggerspecie

De voorwaarden voorzien in het MRP 2014-2020 zijn van toepassing. Er zijn geen ruimtelijke conflicten (Figuur 5).

13.6 Kustverdediging

Er wordt geen effect verwacht op kustverdediging, gezien de afstand tot de kust van de zandwinningszones en de aanwezigheid van zandbanken.

13.7 Windenergie

Er wordt geen effect verwacht op de zones voorzien voor de productie van energie uit wind (zie ook kabels en leidingen). Er wordt geen effect verwacht op de stabiliteit van windturbines.

13.8 Militaire activiteiten

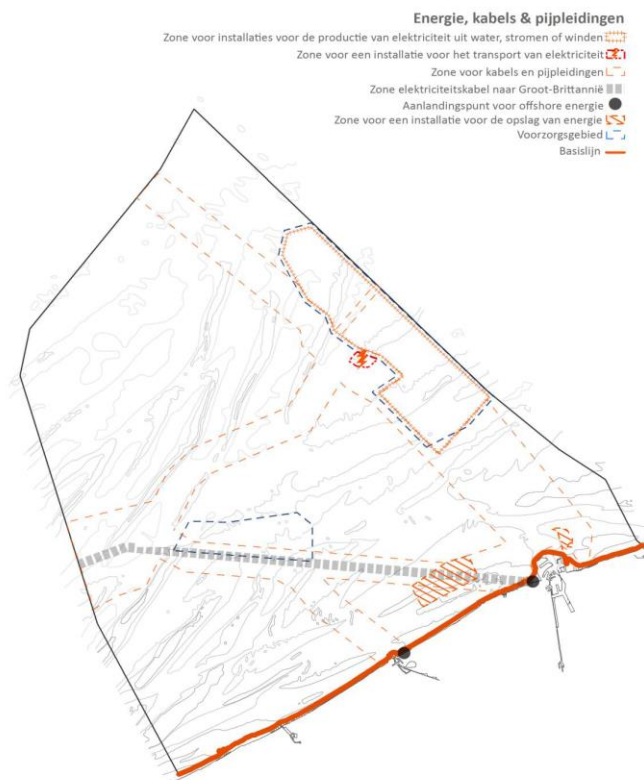
De voorwaarden voorzien in het MRP 2014-2020 gelden, net zoals de algemene maatregelen die gelden voor scheepvaart in gebieden voorzien voor militaire toepassingen (Figuur 6).

Figuur 6. Zones voor militaire activiteiten cfr. in het MPR (2014-2020); in het bijzonder van belang is de zone voor schietoefeningen voor Nieuwpoort.

13.9 Gaspijpleidingen, Telecommunicatie- en Elektriciteitskabels

De voorwaarden voor zandwinning nabij kabels en leidingen (Figuur 7) voorzien in de wetgeving (zie hoofdstuk 2) zijn van toepassing.

Figuur 7. Zones voorzien voor het leggen van kabels en leidingen cfr. in het MPR (2014-2020)

13.10 Toerisme en Recreatie

Er wordt geen interactie verwacht met toerisme en recreatie.

13.11 Wetenschappelijk Onderzoek

Er wordt geen interactie met wetenschappelijk onderzoek verwacht.

13.12 Besluit m.b.t. interactie met andere activiteiten

13.12.1 Aanvaardbaarheid

De verwachte effecten van de activiteit op andere menselijke activiteiten zijn aanvaardbaar.

13.12.2 Voorwaarden

Er worden geen bijkomende voorwaarden voorgesteld.

13.12.3 Aanbevelingen

Er worden geen bijkomende aanbevelingen voorgesteld.

14. Zeezicht

Er zijn slechts tijdelijke en zeer plaatselijke effecten op zeezicht, vergelijkbaar met reguliere scheepvaart, en bijgevolg is de activiteit voor dit aspect aanvaardbaar zonder voorwaarden.

15. Cultureel erfgoed

Er wordt slechts een beperkt risico verwacht op cultureel erfgoed door onder meer het vermijden van locaties met wrakken, en bijgevolg is de activiteit voor dit onderdeel aanvaardbaar. Toch kan niet uitgesloten worden dat nog niet op kaart gebrachte wrakken of archeologisch belangrijke resten aangetroffen worden.

De Wet van 4 april 2014 betreffende de bescherming van het cultureel erfgoed onder water, en het hieruit vloeiende KB van 25 april 2014 moeten gevolgd worden. Vondsten moeten gemeld worden aan de gouverneur van West-Vlaanderen die aangeduid is als ontvanger van het cultureel erfgoed onder water. Dit moet gebeuren via het e-mailadres gouverneur@west-vlaanderen.be of via het elektronisch formulier op www.vondsteninzee.be/content/een-vondst-melden (zie ook de website www.vondsteninzee.be). De melding dient de volgende gegevens te bevatten: identificatie- en contactgegevens van de melder, coördinaten van de positie van de vondst, datum van de vondst, algemene beschrijving van de vondst en eventueel bijkomende informatie. Indien de vondst gevolgen heeft voor de uitvoering van de zandwinning, of effecten kan hebben op de scheepvaart, dient men tevens het MRCC en de BMM hiervan op de hoogte te brengen.

Indien een obstakel wordt aangetroffen en indien dat obstakel moet verwijderd worden, moeten de bevoegde autoriteiten (conform de wrakkenwet) worden ingelicht.

16. Cumulatieve effecten

Er zijn cumulatieve effecten mogelijk met de bouw van windparken, de aanleg van kabels, waaronder telecommunicatiekabels en elektriciteitskabels, zandwinning in andere projecten, waaronder die voor kustverdediging, baggeren en storten van baggerspecie en visserij. Deze cumulatieve effecten zijn reeds aanwezig, gezien deze activiteiten reeds plaatsvinden. Een toename van de cumulatieve effecten tegenover de huidige situatie valt bijgevolg niet te verwachten.

17. Monitoring en coördinatie

Cfr. de wet van 13 juni 1969 is de exploratie en de exploitatie van zand onderworpen aan een continu onderzoek naar de invloed van de betrokken activiteiten op de sedimentafzettingen en op het mariene milieu. Indien uit het continu onderzoek blijkt dat de betrokken activiteiten onaanvaardbare nadelige gevolgen voor de sedimentafzettingen of voor het mariene milieu hebben, kan de concessie, geheel of gedeeltelijk, opgeheven of geschorst worden.

In het monitoringprogramma wordt de impact bepaald op zandvoorraden, bathymetrie, zeebodemsamenstelling, sedimenttransport en stromingen, en op biologische parameters, waaronder de impact op habitats, benthos en visbestanden.

18. Grensoverschrijdende effecten

Gezien de effecten binnen het BNZ van het verder zetten van de activiteit beperkt zijn, en niet betekenisvol, worden ook in de wateren van de ons omringende landen geen betekenisvolle effecten

verwacht.

19. Passende beoordeling

Enkel exploitatiezone 2 ligt in een Natura 2000 gebied (Figuur 8) en is onderworpen aan een passende beoordeling. In het MER (Arcadis, 2016) werd een “passende beoordeling” opgenomen voor zones 1, 2 en 3. Op het moment van het opstellen van het MER bestond het wettelijk kader (MB) rond de passende beoordeling nog niet; het is pas in 2017 gepubliceerd in het Staatsblad. Op het moment van het voorbereiden van de aanvraag was het wettelijk kader rond zandwinning, dat verwijst naar de IHD's, nog niet gepubliceerd (KB van 21 oktober 2018).

Echter, het MER uit 2016:

(1) bevat een Passende Beoordeling die gebaseerd is op Degraer et al. (2010) – wat op dat moment de correcte basis was als meest relevante document dat als overheidsopdracht voorbereid was, en

(2) houdt bovendien expliciet rekening met de uitvoering van de MSFD (Belgische Staat, 2012).

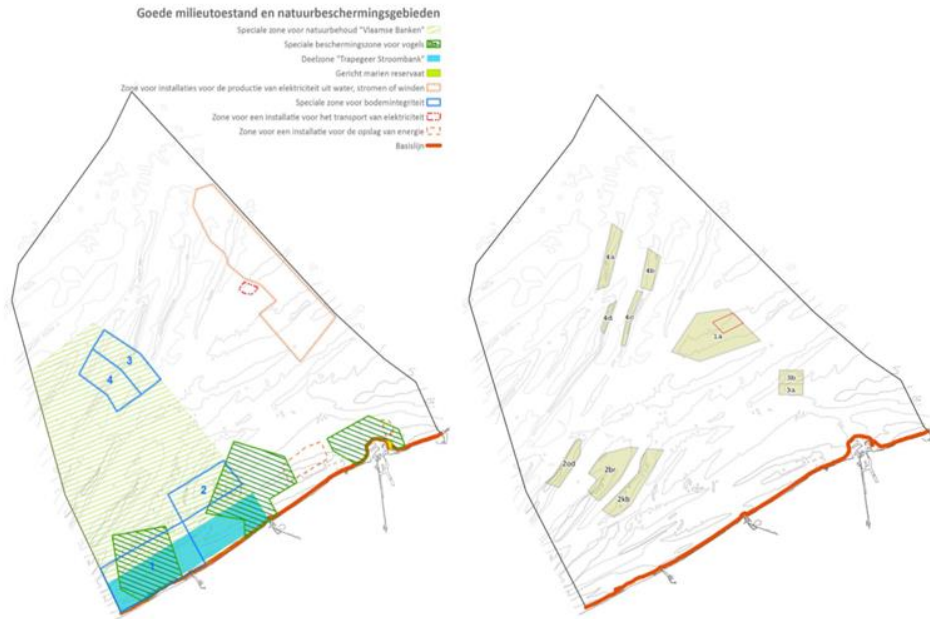
De conclusies van deze passende beoordeling zijn generiek, en grotendeels ook geldig voor zone 4 (niet in Natura 2000 gebied gelegen).

Bovendien zijn de uiteindelijke instandhoudingsdoelstellingen (IHDs), waar naar moet verwezen worden in de passende beoordeling, en die werden gepubliceerd in 2017, een combinatie van de doelstellingen in Degraer et al. (2010) – zie (1) en in de uitvoering van de MSFD – zie (2). Er is bijgevolg geen reden om aan te nemen dat de passende beoordeling niet correct zou uitgevoerd zijn, of niet met alle beschikbare elementen rekening houdt. Vandaar dat de passende beoordeling in Arcadis (2016), voldoet aan de huidige wetgeving, en als dusdanig kan aanvaard worden als basis voor het opstellen van deze gemotiveerde conclusie.

De BMM heeft de passende beoordeling in het MER van 2016 grondig onderzocht, zowel qua volledigheid en qua inhoud, en gaat akkoord met de conclusies.

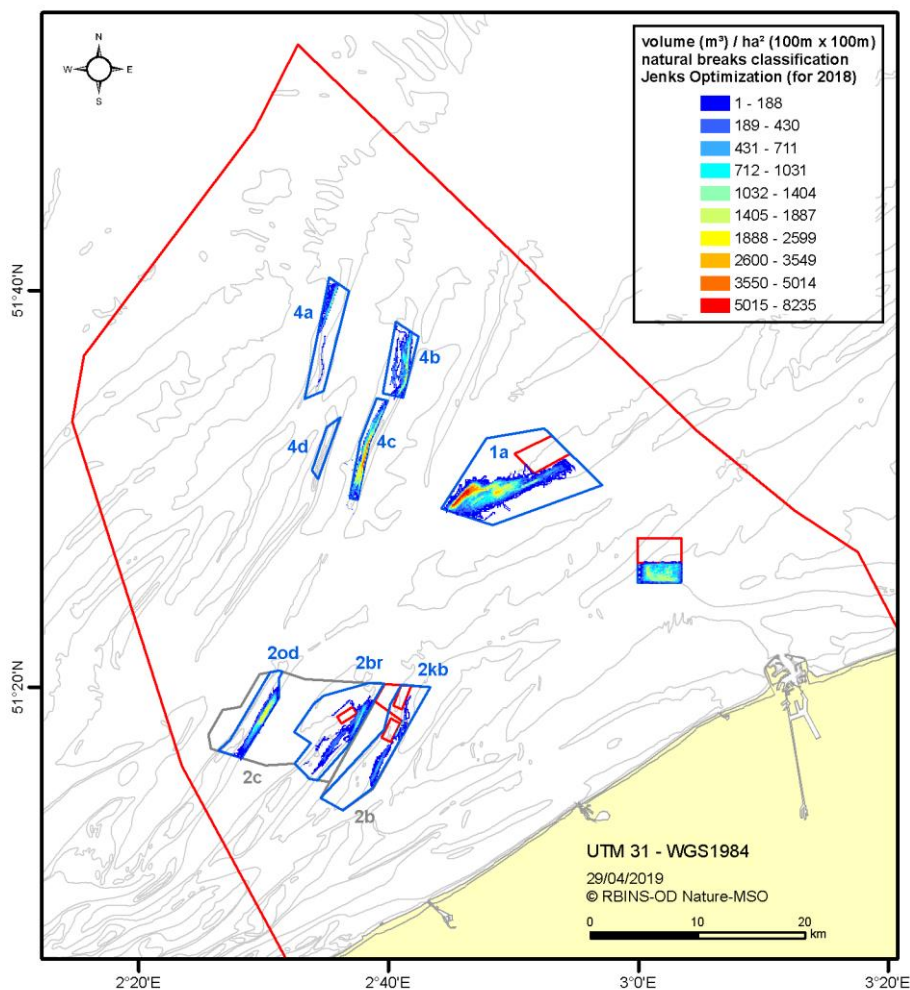
Eind 2018 werden de doelstellingen van de MSFD herzien (Belgische Staat, 2018). Op basis hiervan zullen ook de instandhoudingsdoelstellingen moeten herzien worden, maar tot dan blijven de IHDs zoals in het MB van 2017 van kracht (cfr. Art. 30 van het KB van 21 oktober 2018).

Gezien deze aanvraag ingediend werd eind 2018, kon geen rekening gehouden worden met de herziene MSFD doelstellingen.

Figuur 8. Natuurbeschermingszones (links) tegenover exploitatiezones (rechts) (MRP 2014-2020)

In het Natura 2000 gebied wordt zandwinning langzaam afgebouwd; maximaal ontginbare hoeveelheden in controlezone 2 dalen (van 1.663.000m³ in 2014 tot 1.578.000m³ in 2019; totaal tussen 2015 en 2019: 8.060.000m³; KB van 19 april 2014). De werkelijk gewonnen hoeveelheden zand in zone 2 waren veel lager dan de maximaal toegestane (Figuur 4). Figuur 9 geeft aan waar zand ontgonnen werd in 2018.

Figuur 9. Winning van zand in de verschillende gebieden in 2018 (in m³/ha)
(FOD Economie, Dienst Continentaal Plat)

In het gebied is de winning van grind niet toegestaan.

20. Publieke consultatie

De concessieaanvragen van Alzagri nv, Belmagri nv en DC Industrial nv waren, samen met de milieueffectbeoordelingsrapporten (hieronder verder MER genoemd) aan een publieke consultatie onderworpen van 9 februari t.e.m. 10 maart 2019. Elke belanghebbende kon zijn standpunten, opmerkingen en bezwaren indienen bij het Bestuur tot en met 25 maart 2019, per post of via e-mail.

Er werd 1 bezwaar ingediend, nl. gezamenlijk van Natuurpunt vzw en WWF België op 21 maart 2019 (Bijlage 2). Het bezwaar stelt dat:

- 1) De aanvraagdossiers onvolledig zijn, met name omdat een passende beoordeling niet (volledig) is opgenomen in het MER-rapport, en
- 2) De ingediende MER-rapporten te oud en te beperkt zijn om een correcte inschatting te maken van de risico's en gevolgen voor het leefmilieu in het Belgisch deel van de Noordzee.

20.1 Bezwaar m.b.t. passende beoordeling

Het Bestuur heeft naar aanleiding van de aanvraag ingediend in 2018 geoordeeld dat de passende beoordeling niet voldoet aan de vereisten zoals opgenomen in het KB van 27 oktober 2016 betreffende de procedure tot aanduiding en beheer van de mariene beschermde gebieden en het MB van 2 februari 2017 betreffende de aanneming van instandhoudings-doelstellingen voor de mariene beschermde gebieden.

Na overleg met Zeegra NV over dit onderwerp (de voorwaarde die opgenomen werd in het attest van volledigheid en ontvankelijkheid i.v.m. het indienen van een passende beoordeling voor zone 2), heeft het Bestuur geoordeeld dat het opnieuw indienen van een passende beoordeling voor deze zone, of het aanpassen ervan, niet relevant is. Zoals Zeegra tijdens het overleg over dit onderwerp heeft toegelicht, werd de passende beoordeling gemaakt vóór de relevante wetgeving toepasbaar was (in 2016), maar voldoet ze volledig aan de huidige wetgeving. Naar aanleiding hiervan en bij nader nazicht heeft het bestuur geoordeeld dat de passende beoordeling inderdaad past binnen het kader van de nieuwe reglementering inzake de instandhoudingsdoelstellingen en dat deze informatie voldoende is voor het opstellen van haar gemotiveerde conclusie. De passende beoordeling opgesteld in 2016 was gebaseerd op Degraer et al. (2010) en op de uitvoering van de MSFD, die beide samen de basis vormden voor de IHD's zoals gepubliceerd in 2017. Er was bijgevolg geen reden om aan te nemen dat de passende beoordeling niet correct zou uitgevoerd zijn, of niet met alle beschikbare elementen rekening hield.

Het argument van Natuurpunt en WWF dat een passende beoordeling niet, of laattijdig aan het openbaar onderzoek toegevoegd werd, met bijgevolg het schaden van het recht op inspraak en betrokkenheid van Natuurpunt en andere belanghebbenden, is dus niet geldig.

20.2 Bezwaar m.b.t. milieu-effectrapportage

Het MER voor de controlezones 1, 2 en 3 werd opgesteld in 2016, dat voor zone 4 in 2010. Volgens Natuurpunt en WWF is dat te oud om de situatie van het leefmilieu in het BNZ afdoende te onderzoeken.

In de milieu-effectrapportage werd echter rekening gehouden met de meest recente resultaten van het continue onderzoek, gepubliceerd in de driejaarlijkse overzichtsrapporten (conform artikel 3, § 5 van de wet van 13 juni 1969) en voorgesteld op de studiedagen. De resultaten werden ofwel geïntegreerd in het MER van 2016, ofwel naast het MER ingediend (Degrendele & Vandenreyken, 2017) en aan het publiek ter inzage voorgelegd.

Het doel van het MER-rapport uit 2016 was om:

- 1) Een update te voorzien van het MER van 2006;
- 2) Het overzichtelijk maken van de aanpassingen (cfr. de vele bijlagen die toegevoegd werden: info van studiedagen in 2008, 2011 en 2014);
- 3) Aanpassingen door te voeren n.a.v. het Marien Ruimtelijk Plan 2014-2020;
- 4) Bijkomende toetsing uit te voeren aan de uitvoering van de Kaderrichtlijn Mariene Strategie;
- 5) Een passende beoordeling toe te voegen.

Bijgevolg kan niet geconcludeerd worden dat de informatie die ter beschikking gesteld werd onvoldoende recent zou zijn voor het uitvoeren van een gemotiveerde conclusie.

Het argument van de niet geloofwaardige wijze waarop de gevolgen van de exploitatie beoordeeld werden, met een methodologie waarbij de impact geminimaliseerd en onderschat wordt, kan niet

weerhouden worden: het MER-rapport geeft een overzicht van de beschikbare informatie en beoordeelt op een objectieve manier, in de mate van het mogelijke op een gekwantificeerde manier, de mogelijke effecten. Het doel van de gemotiveerde conclusie is om te oordelen over het gebruik van de informatie en de conclusies uit het MER-rapport, en op basis daarvan de aanvaardbaarheid na te gaan en eventuele milieuvoorwaarden voor te stellen.

21. Besluit

De aanvraag van DC Industrial NV, Alzagri NV en Belmagri NV voor de exploitatie en exploratie van zand in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België werd onderzocht en beoordeeld door de experts van de BMM. De invloed van de aangevraagde activiteit werd in deze gemotiveerde conclusie onderzocht voor alle relevante disciplines.

De BMM aanvaardt de conclusies van de passende beoordeling zoals in het MER (Arcadis, 2016) opgenomen.

21.1 Aanvaardbaarheid van de activiteit

De aanvraag is aanvaardbaar voor wat betreft de effecten op de disciplines behandeld in deze gemotiveerde conclusie, mits inachtnaam van de toepasselijke mitigerende maatregelen en voorwaarden die in deze beoordeling geformuleerd worden en die tot doelstelling hebben om de impact op het mariene milieu, conflicten met andere gebruikers van het BNZ, schade aan het cultureel erfgoed en risico op verontreinigingen te vermijden of op zijn minst tot een aanvaardbaar minimum te herleiden.

21.2 Compensatie in milieuvoordelen

Er wordt geen compensatie in milieuvoordelen gevraagd.

21.3 Aanbevelingen

De BMM heeft geen bijkomende aanbevelingen.

21.4 Monitoring

Er wordt geen bijkomende monitoring voorgesteld buiten deze reeds voorzien.

22. Referenties

- Arcadis, 2016. MER voor de extractie van mariene aggregaten in controlezones 1, 2 en 3 in het Belgisch deel van de Noordzee. Document in opdracht van Zeegra vzw, Afdeling Kust, Afdeling Maritieme Toegang, 13 juni 2016.
- Belgische Staat, 2012. Omschrijving van Goede Milieutoestand en vaststelling van Milieudoelen voor de Belgische mariene wateren. Kaderrichtlijn Mariene Strategie – Art 9 & 10. BMM, Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu, Brussel, België, 34 pp.
- Belgische Staat, 2018. Actualisatie van de omschrijving van goede milieutoestand & vaststelling van milieudoelen voor de Belgische mariene wateren. Kaderrichtlijn Mariene Strategie – Art 9 & 10. BMM, Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu, Brussel, België, 30 pp.
- Degraer, S., W. Courtens, J. Haelters, K. Hostens, T. Jacques, F. Kerckhof, E. Stienen & G. Van Hoey, 2010. Bepalen van instandhoudingsdoelstellingen voor de beschermde soorten en habitats in het Belgische deel van de Noordzee, in het bijzonder in beschermde mariene gebieden. Eindrapport in opdracht van de Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu, Directoraat-generaal Leefmilieu. Brussel, België. 132 pp.
- Degrendele, K. & Vandenreyken, H. (Eds.), 2017. Belgian marine sand: a scarce resource? Studiedag 9 juni 2017, Hotel Andromeda, Oostende. Federale overheidsdienst Economie.
- IMDC, 2010. MER voor de extractie van mariene aggregaten in de exploratiezone van het Belgisch deel van de Noordzee. Studie in opdracht van de Vlaamse Overheid, Agentschap voor Maritieme Dienstverlening en Kust, Afdeling Kust. K:\PROJECTS\1 1\1 1361 - Mer Zandextractie Noordzee\10-Rap\RA10043_v4 070910.docx.
- Pearson, T.H., 1968. The feeding biology of sea-bird species breeding on the Farne Islands, Northumberland. *Journal of Animal Ecology* 37: 521-552.
- Stienen, E., van Beers, P., Brenninkmeijer, A., Habraken, J., Raaijmakers, M. & van Tienen, P., 2000. Reflections of a specialist: patterns in food provisioning and foraging conditions in sandwich tern *Sterna sandvicensis*. *Ardea* 88 (1): 33-49.
- Van den Branden, R., De Schepper, G. & Naudts, L., 2019. Zand- en grindwinning op het Belgisch deel van de Noordzee. Electronic Monitoring System (EMS): overzichtsrapport data 2018 en 2003-2018. Rapport voorbereid in het kader van de samenwerkingsovereenkomst tussen FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie (opdrachtgever) en Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen, Operationele Directie Natuurlijk Milieu (opdrachthouder). MDO/2019-02/ZAGRI.

23. Bijlagen

Bijlage 1

KB van 21 oktober 2018 houdende de regels betreffende de milieueffectenbeoordeling in toepassing van de wet van 13 juni 1969 inzake de exploratie en exploitatie van niet-levende rijkdommen van de territoriale zee en het continentaal plat. BS 29/10/2018.

Bijlage 2

WWF, Natuurpunt, 21/3/2019. Bezwaar m.b.t. de aanvragen voor verlenging concessies (onvolledigheid).

COLOFON

Dit document werd door de BMM uitgegeven in mei 2019.

- Status
- draft
 - finale versie
 - herziene versie van het document
 - vertrouwelijk
- Beschikbaar in
- Engels
 - Nederlands
 - Frans

Dit document mag geciteerd worden als volgt:

Lauwaert, B., Haelters, J., Devolder, M., Brabant, R., Kerckhof, F. & Van den Eynde, D. , 2019. Ontwerp van gemotiveerde conclusie over de aanvraag van DC Industrial NV, Alzagri NV en Belmagri NV voor de exploitatie en exploratie van zand in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België, voorgelegd aan de Raadgevende Commissie. BMM, OD Natuurlijk Milieu, Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen, Brussel, 29 pp.

Indien u nog vragen heeft of u wenst extra kopieën van dit document te ontvangen, stuur dan een e-mail naar odnature@naturalsciences.be, met vermelding van de referentie, of schrijf naar:

BMM
OD Natuurlijk Milieu
Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen
Vautierstraat 29
B-1000 Brussel
België
Telefoon: +32 2 627 44 44
<http://odnature.naturalsciences.be/mumm/>

